

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.
Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 68.

Maribor, dne 17. junija 1912.

Letnik IV.

V Braslovčah

se vrši prihodnjo nedeljo, dne 23. t. m. ob
3. uri popoldne **občni zbor S. K. S. Z.**
Dnevni red: 1. Delovanje S. K. S. Z. poroča pred-
sednik dr. Korošec. 2. Štajerska podzveza
Orlov, poroča predsednik dr. Verstovšek. —
3. Zveza slov. mladeničev, poroča predsednik
Zajc. — 4. Zveza slovenskih deklet, poroča
podpredsednica M. Drev. — 5. Volitve. —
6. Slučajnosti.

Caveant consules!

Iz troedine kraljevine Hrvaške prihajajo gla-
sovi, ki nas silijo, da povzdignemo svoj glas k res-
nemu apelu na merodajne faktorje.

Že mesece gospodari v zasmeh vsem ustavnos-
tim na Hrvaškem kot krut avtokrat kraljevi komi-
sar Čuvaj. Ne da bi bili kaj zakrivili, je prišla na
Hrvate ta šiba. Bilo ni prav nikakega povoda za iz-
jemno stanje, ki se je uvelo po nasvetu ogrskega
ministrskega predsednika. Edini greh, ki ga imajo
Hrvatje, je, da nočejo tlačaniti Mažarom in
edino v tem lahko najdemo nagib, iz katerega je de-
lal grof Khuen, ko je predlagal za Hrvaško ustavo-
lomni absolutizem. Kljub temu pa, da se godi Hrva-
tom od prvega dne komisarijata v nobovpijoča krivi-
ca, so oni obdržali hladno kri. S pravimi peklenski-
mi zlobnostmi se jih je šikaniralo, odvzelo se jim je
svobodo tiska in svobodo zborovanj, poslalo se je na-
nje na stotine špicelnov in ovrduhov, časopisje se je
vdušilo s preventivno cenzuro, bivše ljudske zastop-
nike se je tiralo pred sodišče, vsakogar, ki ni pazil
na svoje besede, se je brezobzirno zasledovalo, u-
radništvo se je ponižalo v tropo brezpravnih hlap-
cev in kimajočih marionet, a Hrvatov se ni spravi-
lo iz ravnovesja. Trdno uverjeni, da mora končno
zmagati sveta stvar, da se bodo trinogi začeli sra-
movati sami sebe in svojih dejanj, so s ponosno mir-
nostjo prenašali vse udarce. Ves svet se je čudil,

kako da morejo Hrvatje s tolikim premagovanjem tr-
peti brezvestna mažarska izzivanja in splošno se je
priznavalo, da je politična treznost hrvaškega ljud-
stva in voditeljev nekaj izrednega.

V to sicer mučno, toda nikakor obupno situa-
cijo so počili nenađoma Jukičevi strelji. Umevno. U-
stavolomnost od zgoraj, ki so jo videli in čutili Hr-
vatje vsak dan na lastnem telesu, je počasi pričela
roditi svoje sadove. Pojmi ustavnosti in legalnosti
so se jeli potvarjati. V razgretih možganih nepremi-
tjene mladine je začela delovati najenostavnejša lo-
gika; če smejo oni, ki jim je izročeno varstvo nad po-
stavi, gaziti postave v blato, smemo delati enako
tudi mi. In Jukič je šel in streljal na Čuvaja. Hotel
je napraviti hrvaškemu narodu uslugo, napravil mu
je pa največjo škodo. Ti strelji so dali sedaj Čuvaju
povoč, da je znova začel divjati. Prej je bil že sko-
ro obnemogel. Hladnodušnost, s katero so sprejemali
Hrvatje udarce od njegove roke, ga je končno u-
trudila. Jukičevi strelji so pa na mah spremenili po-
ložaj v prid Čuvaju, iz strelav bojestno prenapetega
Jukiča hočejo plesti nov bič za vse Jugoslovane. In
to je, kar nas sili, da povzdignemo svoj svareč glas.

Vsi temni sovražniki so na delu, da bi oblatili
dinastiji vdane Jugoslovane in na ta način dobili
nad njimi oblast. Na način, ki je naravnost ostuden,
a vsekakor tudi preprozen, se hoče skovati nov
„veleizdajniški“ proces. Blamaža, ki jo je doživela
država, pred vsem kulturnim svetom s prvim, še ni
spametovala gotovih krogov, palniti jo hočejo v še
večjo, v še nesmrtnjšo. Prvičkrat so se osmešili, ko
so spravili na obtožno klopo vendar ljudi iz zrele
moške dobe, ki vedo kaj delajo in se jih lahko po-
kliče na odgovor. Sedaj se pa hoče predložiti svetu
kot element, ki je nevaren obstoj države komaj o-
troškim hlačem odrasle šolarje. Z vnebo, ki je bolj
podobna blaznosti, se zapira na Hrvaškem politično
nerazsodno gimnazije in se hoče napraviti iz njih
„veleizdajalce“. Ne samo v Zagrebu, ampak na sko-
ro vseh srednjih šolah na Hrvaškem, so že izsledili
„veleizdajalce“, celo v nižjih razredih in jih odvajajo
v zapore. Vneta vladna roka je segla že v Dal-
macijo in po poročilih listov aretirala v Splitu, Du-
brovniku in Zadrugi več dijakov. Človeku se zdi, kot
da bi čital tragikomično burlesko za otroke, ko čita
o zadnjih dogodkih na našem jugu. Bedasto in sme-

šno do skrajne meje je že to, da se hoče natveziti
javnosti, da je bil med čijaštvom že pravi komplot,
kako uničiti našo državo, ko vendar ne more sma-
trati nihče nedorasle mladine za resnega nasprotni-
ka in ko je vendar jasno, da bi za razkritje takega
komplota med zgovorno mladino ne bilo treba Juki-
čevih strelav. Še veliko žalostnejše za politično raz-
sodnost sedanjih mogotcev na Hrvaškem pa je na-
čin, po katerem se hoče napraviti zvezo med Belgra-
dom in Zagrebom. Da se slika pri tem čijake-prava-
še za največje srbofile, to te ljudi nič ne vznemirja.
Ampak nekaj drugega je, kar ima pri tej komediji
svojo zelo resno stran. S sedanjim ravnanjem se re-
volucionira mladina in se ji jemlje ves ugled pred
postavo in oblastjo. Zato ne moremo dovolj glasno
ponoviti apela: Če vlada noče biti vzgojiteljica anar-
hizma, če hoče imeti na jugu nezastrupljeno, zdravo
mladino, če nočete, da bi protipostavne težnje zajele
vedno večje kroge, potem prenehajte s persekucija-
mi. Z ozirom na našo misijo na Balkanu je za drža-
vo naravnost življenjskega pomena, da prebivajo na
jugu zanesljivi narodi. S Čuvajevim zakonolomst-
vom se pa pripravlja anarhijo in koplje lastni grob
Zato caveant consules.

Nemško gospodarstvo pri „Zadrugi za vnovčevanje sadja“ v Mariboru.

Mariborska okolica, 15. jun.

Leta 1905 so ustanovili Nemci in nemškutarji
iz Maribora in okolice Zadrugo za vnovčevanje sa-
dja, ter izvolili v odbor same gospodarske talente,
kakor: dr. Rodlerja, Fr. Girstmayerja, barona Ro-
manita in druge. Pridno so lovili posestnike iz oko-
lice k pristopu in je res šlo lepo število posestnikov
na lfm. Gospodarstvo pri tej zadrugi je bilo pa ta-
koj od začetka slabo. Znalo se je pa z raznimi ma-
hinacijami in spretnostmi metati javnosti pesek v o-
či ter zakrivati stanje zadruge. Deficit je rasel od
leta do leta. Ko se pa ni dalo nič več prikrivati, se
je dognalo, da ima zadruga čez 80.000 K (osemdeset-
tisoč kron) nepokritega primanjkljaja, katerega bo-
do morali seveda udje plačati. Zadruga sama pa sto-
ji tik pred razpustom.

V poslednjih petih letih, piše Morgan Shuster,
so postale Perzijanke nenađoma najnaprednejše, da
ne rečem najradikalnejše žene na svetu. To dejstvo
je čudno, ampak resnično. Brez silne moralne pomo-
či Perzijanke, bi bilo ostalo kratkoživo, ampak sijaj-
no revolucijsko gibanje v Perziji, ki sta ga pred
kratkim zadušili Rusija in Anglija, le brezpomem-
ben protest. Žene so stopile iz svojega klostersko o-
mejenega življenja in s pomočjo mohamedanske du-
hovščine zbudile in vodile narodno gibanje perzijs-
kega ljudstva za osvojitve ustave in za pripustitev
zadnjih vplivov. V petih letih, ki so sledila vspeš-
ni, ampak krvavi ustaji Perzijanov leta 1906 zoper
neznosno okrutnost in zatiranje šaha, se je v zastr-
tih očeh perzijskega ženstva zasvetil mizličen in po-
nosen plamen domoljubja. V svoji želji po svobodi so
opustile mnogo najsveteljših občajev, ki so iz davni-
ne tlačili ženski spol.

Shuster pripoveduje, kako so se s pajčolanom
zastre žene bližnjega vzhoda predramile preko noči
in povzele svojo vlogo v političnem življenju in po-
stale učiteljice, žurnalistke, osnoveateljice ženskih
klubov in ljudske govornice. Zlasti važne so mnogo-
številne tajne zveze med Perzijankami, ki so izbor-
no organizirane. Do danes, pravi, ne poznam ne ob-
razov voditeljice tega dalekosežnega gibanja, ampak
stokrat sem opazil, da so me v mojih stremljenjih iz-
datno in z veliko vnemo podpirale žene. Bivši lin.
minister navaja več takih slučajev. Nekoč so mu na-
znanili, da želi z njim govoriti perzijski finančni u-
radnik. Vstopil je neznan, mlad človek, ki ga je po-
svaril pred obiskom perzijskega velikaša, kateri mu
je bil sovražnik. Na vprašanje, odkod mu je to zna-
no, je odgovoril, da mu je razodela mati to skriv-
nost in mu naročila, da ga opozori. O zadevi so raz-
pravljali v tajnem klubu, kateremu je pripadala ta
mati.

Pri vseh protestnih gibanjih so bile žene go-
nilna sila. Sijajen dokaz za pogum in gorečnost teh

PODLISTEK.

Drobiž.

zgodovina denarja.

Že v starem veku so kovali novce iz najraz-
ličnejših kovin. Spartanci in Bizantinci so imeli no-
vce iz železa. Sirakužani so kovali denar iz cina.
Drugi narodi so imeli denar iz zlata, srebra in pa
bakra, celo iz medi. Fenicijski so bili prvo ljudstvo,
ki je rabilo denar. Grki in Rimljani so imeli na svo-
jih novcih vtisnjene živali. Cezar je dal prvi natis-
niti na novce svojo sliko, kar so potem posnemali
vsi njegovi nasledniki. Na najstarejših novcih niso
vtisnjene nobene besede. Denar iz poznejših dob pa
ima tudi že besedilo, kar znanstvenikom zelo olaj-
šuje raziskovanje. Šešasoma so dobivali novci tudi
imena.

V 10. stoletju so kovali na Nemškem prve no-
vce, katere so imenovali: rimski srebrni denarius
ali pfenig, in solidus. Prvi novci te vrste so bili ko-
vani le na eni strani, njihova oblika je bila zelo ne-
okusna in nerodna. Bili so iz srebra ali pa iz zlata.
Solidus je bil vreden 20 do 24 petic, pozneje še več.
Denarius je bil iz srebra, včasih tudi iz zlata, na-
vadno pa iz bakra. Potem so imeli še takozvane
brakteate, ki so bili iz samega zlata, ali iz samega
srebra. Brakteati so bili v veljavi še od 12. do 16.
stoletja, a niso bili razširjeni v vseh delih Nemeije.

Prvi krajecarji so zagledali beli dan v 14. sto-
letju in sicer na Tirolskem. Imeli so okovan križ,
zato je nastalo tudi nemško ime „Kreuzer.“ Krajcar-
je so kovali prvi bizantinski misijonarji. V Bizancu
so že ob času Konstantina Velikega kovali na nov-
ce križ. Krajcarji so bili bakreni in veliko je ohran-
jenih do danes po različnih denarnih zbirkah.

Na Nemškem imajo denar, ki se imenuje mar-
ka, ki je tehtala ob svojem postanku 22 lotov, v letu

1042 le še 16 lotov ali pol funta. Da bi markine te-
že ne zmanjšali še bolj, so ji vtisnili znamenje, mar-
ko (iz latinske besede marcus, to je kladivo, ki je bi-
lo Nemcem staro posvečeno znamenje). Nekatera me-
sta so kovala lasten denar, na katerem je bila vtis-
njena slika dotičnega mesta. Ti novci so v teku ča-
sa postajali vedno lažji, le marke so obdržale svojo
težo. Od drugih novcev se je tudi odlikovala v tem,
da ni bilo treba za njeno izdelavanje nobenih po-
sebnih pravic.

Prve petice je dal kovati leta 1286 češki kralj
Vencelj II. V poznejših časih so petice največ ko-
vali v Meibenu na Saškem in na Hesenskem. Imele
so zelo pripravno obliko, zato so se kmalu povsod
udomačile.

Prve cekine je dal kovati siciljski kralj Roge-
rij leta 1140. Tolarje so pričeli kovati na Češkem v
Jachimovu leta 1519. Zelo hitro so se razširili po vsi
Nemčiji. Kmalu nato so pričeli kovati polovične, tr-
tinske, četrtinske in osminške tolarje.

Goldinarji ali florini so dobili ime po mestu
Florenci, kjer so bili izdani prvi leta 1252. Bili so
zlati. Na Nemškem so jim rekli renski goldinarji —
odtod naš rajniš.

V Berlinu imajo v državnem arhivu shranje-
no listino iz leta 1322, iz katere je razvidno, da so
že tega leta napravili poizkus za vpeljavo enotnega
denarja. Poizkus se ni obnesel. Sličen poizkus so
napravili potem še dvakrat, a obakrat je bil brez-
uspešen.

Perzijanske in politike.

Bivši perzijski finančni minister Amerikanec
Morgan Shuster, ki je ob lanskih homatijah v Per-
ziji igral važno vlogo, piše knjigo z naslovom: „Za-
davljena Perzija.“ Poglavlje v tej knjigi je posvečeno
politični vlogi Perzijanke.

Naravnost frivolno je bilo nemško gospodarstvo pri tej zadruzi. Za načelnika si je gospod izvolila dr. Rodlerja, kateri pač ni bil nikdar znan kot dober, varčen gospodar. Dobro so ga plačali ter pustili s kmečkim premoženjem gospodariti po njegovi vesti. Bil je brez vsakega pravega nadzorstva in neomejen gospodar. Po prizadevanju nekaterih oseb je bil ta mož — bržčas za svoje nesebično in postrvovalno delovanje (?) pri zadruzi — še celo odlikovan z Franc Jožefovim redom. Ko se je pa zvedelo, kako stoji z zadruzo, dr. Rodlerja ni bilo več na spregled. Gospoda hoče sedaj vso krivdo zvaliti na njega. Pa ne bo šlo. Zakaj ste pa izvolili tega človeka za načelnika, zakaj ste ga pustili s prodom gospodariti? Glavno besedo ste imeli vi, ubogi kmet naj pa sedaj plačuje! Zakaj v očigled teh razmer Francelj Girmayer ne vpije: „Schwindel, larifar!“ kakor je napadel našega dičnega Roškarja v Gradcu? Seveda, Francelj, ta „pravi“ prijatelj kmetov (?) sedaj lepo in mirno molči, ker je tudi on abiral ljudi.

Obžalovanja vredni so kmetje, ki so se pustili vloviti in bdo morali sedaj šteti lepe tisočake. Mogoče se bodo sedaj, ko so bili tako speljani, spametovali, ter pri prihodnjih volitvah v mariborski okrajni zastop s temi ljudmi korenito pomedli, kajti v vseh zastopih, kjer imajo Nemci gospodarstvo v rokah, od deželne uprave in mestnega gospodarstva v Gradcu, pa do zadnjega nemškutarskega gnezda na Spodnjem Štajerskem, vidimo le dolge in polom.

Shodi.

Zupanski shod v St. Lenartu.

Kot nadaljevanje prvega županskega shoda v Mariboru, ki je bil namenjen za celi slovenski Štajer, se je včeraj vršil v St. Lenartu v (Slov. gori) prvi okrajni županski shod. Bil je izredno dobro obiskan. Shod je z iskrenim pozdravom otvoril gospod dr. Tiplič. Posvetovanja je spretno vodil partinjski župan gospod Dolajš. Predavali so gospodje dr. A. Korošec, Pišek, Roškar, Kramberger.

Po županskem shodu se je vršil občni zbor katoliškega političnega društva za šentlenartski okraj. Na njem je v jednatih besedah orisal poslanec dr. Korošec delovanje slovenskih poslancev v deželni in državnem zboru.

Gospod Bosina je poročal o delovanju društva, nakar se je izvršila volitev novega odbora.

Shod je splošno zadovoljil in želeli je, da bi rodil obilen sad.

Hoče.

Naš Orel in Mladenška zveza sta imela včeraj dne 16. t. m. svoj mesečni shod, katerega je otvoril in vodil predsednik č. g. Raznik.

Član mariborskega Orla brat F. Žebot je govoril o najvažnejših nalogah slovenskega mladeničarja.

Brat Hergouth pa je navduševal brate Orle k vstrajnosti.

Nato se je dalo več mladencev na novo vpisati v Orla. Zapeli ste se dve lepi pesmi, pomenili smo se o nadaljnjem našem delu, nakar smo se veseli razšli.

Giblamo se res živahno v slovenskih Hočah! Slovanci so ponosni na Orle, Štajerčijanci pa se „gitaajo“ na vse pretege.

Včerajšnjo nedeljo se je vršilo pri nas o priliki obnega zbora naše kmečke hranilnice in posojilnice tudi gospodarsko predavanje, katero je bilo za naše razmere dobro obiskano. Govoril je nadrevizor gospod Vladimir Pušenjak, kateri je na podlagi računskih zaključkov orisal dveletno delovanje naše kmečke posojilnice in nam zadržal nadaljnje cilje naših kmečkih organizacij. Opisal nam je vsepeh pri združnem vnovčevanju živine, delovanje strojnih združenj, katere imajo namen odpomoči velikemu pomanjkanju delavskih moči, delo za razbremenitev kmečkih posestev ter pozival k neustrašenemu skupnemu nastopu v naših gospodarskih organizacijah.

Perzijank se je ponudil Shusterju ob drugi priliki. Po smrti eks-šahovega brata, prince Šva-es Soltaneha, je zahtevala ruska banka v Teheranu milijon mark pod pretezo, da jih je bila prince posodila. Težko je bilo upirati se zahtevi brez zadostnih dokazov, ker je za rusko banko stala ruska vlada. Pa se je pri Shusterju oglasila Perzijanka, ena priučena žena, ki je imela njegov testament z natančnim in točnim seznamom vsega njegovega imetja. In dala je na razpolago ta dokument, ki je izpričal neuteemeljenost zahteve ruske banke.

Ko je ruska vlada poslala dne 29. novembra 1. 1911 svoj ultimatum, je narodna skupščina trde ruske pogoje odklonila. Ampak kmalu se je pokazalo, da skupščina ne bo vstrajala na svojem stališču. In tedaj je podvzela skupina teheranskih žena poslednji obupni poizkus. Iz svojih haremov je prišlo 300 žena v črnih oblačilih, z zakritimi obrazi v teheranski parlament. Mnogo od njih je bilo oboroženih z revolverji. Vstopile so pred predsednika, snele pajčolan in pokazale revolverje, grozeč, da usmrte svoje može, sinove in sebe, če poslanci omahnejo.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, dne 15. junija.

Brambna reforma sprejeta.

Današnji dan je bil velepomemben za brambno reformo, za našo armado in državo sploh. V brambnem odseku naše zbornice je bila predloga za brambno reformo skoro popolnoma rešena, le nekaj resolucij in domobranski zakon še pride v ponedeljkovi seji na vrsto. Tudi ogrska, magnatska zbornica je sprejela danes v vseh branjih brambno predlogo. Kar še preostaja, so le zgolj formalnosti, ki ne tvorijo nobene ovire, da bi postala brambna predloga zakon. Sigurna večina, ki se je pokazala danes v brambnem odseku, se je imela boriti očitno le z zunanjo opozicijo in jamči, da bo sprejel plenum brambno predlogo brez vsake ovire v drugem in tretjem branju.

Iz brambne predloge je posneti, da se bo zvišal letni rekrutni kontingent skupne armade od 103 tisoč mož na okroglo 56.000 mož. Od te svote zahteva sprememba, ki se bo pojavila vsled prehoda od triletnih vojaških služb na dveletno, okroglo 30.000 mož, okroglo 17.600 mož se bo porabilo za to, da se zamaše razne vrzeli v stanju vojaštva in le 8.800 mož se porabi za nove formacije.

Novi rekrutni kontingent bo zavzemal še vedno v primeri z drugimi državnimi zakoni percentuelni odstotek prebivalstva. Do sedaj je prišlo na vsakih 1000 prebivalcev 275 rekrutov, po novem zakonu pa bo znašal 318 % rekrutov. V naši sosednji državi v Italiji je dosedaj že prišlo na vsakih 1000 prebivalcev 418 rekrutov, po novem zakonu pa pride 418 rekrutov, v Nemčiji pride 415, v Franciji pa 616 rekrutov na vsakih 1000 prebivalcev. Edino Rusija s svojim ogromnim prebivalstvom je še dosedaj izhajala s 312 rekruti na 1000 prebivalcev. Tudi v našem drž. gospodarstvu ne bo opaziti vsled reforme posebnega nesorazmerja, posebno v izdatkih za vojaštvo v primeri z drugimi državnimi potrebščinami. V Nemčiji odpade na vojaštvo 18 % vseh državnih izdatkov, v Italiji do 24 %, v Rusiji 23 %, v Franciji 30 in v Angliji celo 50 %, v naši državi pa komaj 14 %. Tukaj je pa pripomniti, da bo korakoma vpeljana 2letna vojaška služba prinesla prebivalstvu mnogo olajšav, osobito kmečkemu stanu bo veliko pomagano.

Rusinska obstrukcija. — 36urna seja.

Ze v petkovi številki smo na kratko omenili, da so pričeli v brambnem odseku Rusini z obstrukcijo, ker jih vsebina vladine izjave o ustanovitvi rusinske univerze ni zadovoljila in smo poročali o seji, ki je trajala v četrtek že čez polnoč. Ta seja je trajala vsega vkup 36 ur. V četrtek ob 11. uri zvečer je bil prišel torej do besede Rusin Baczynsky. Govoril je do petka ob 11. uri in 40 min. dopoldne ter s svojim govorom pobil vse dosedanje rekorde v avstrijski zbornici, tudi rekord poslancev Leharja in Kotlara. Baczynsky bi bil govoril še naprej, da poslanci zdravniški niso izjavili, da bi bilo to za njega nevarno. Poslanec dr. Schubert, ki je zdravnik, ga je odvedel v zdravniško sobo in preiskal, ter konstatiral, da ima mrzlico. V parlamentu je izgledalo kakor v kakem taboru. Domobranski minister Georgi je bil nepretrgoma navzoč in se je zjutraj odstranil samo toliko, da se je umil in preoblekel. Skoro nepretrgoma je predsedoval seji poslanec Pogačnik, kateremu se je Baczynsky koncem svojega govora za lojalno vodstvo seje izrečno zahvalil. Baczynsky je govoril 36 ur in 10 minut, ki mu jih je predsednik dovolil.

Za Baczynskyjem je govorila še cela vrsta govornikov, kojih govori pa so bili kratki. Med tem so se pa vršila pogajanja med Poljaki in Rusini in ministrom Heinoldom. Situacija se je večkrat izpremenila. Ker Rusini niso hoteli odnehati od svojih opravičenih zahtev in zlasti ker tudi Poljaki niso hoteli z lepa kapitulirati, se je večkrat dozdevalo, da se bodo vsa pogajanja razbila. Vlada je žugala s par. 14, a to Rusine ni ugnalo v kozji rog, niti za las niso odnehali in konec vseh koncev je bil, da se je morala vdati vlada in Poljaki in naučni minister Hussarek je podal vladno izjavo, glasom katere je Rusinom zagotovljena samostojna univerza.

Z ozirom na izjavo naučnega ministra Hussareka je izjavil v imenu Rusinov poslanec dr. Levicky, da Rusinski klub izpreminja taktiko, in vsi naslednji rusinski govorniki so se odrekli besedi, na kar je zaključil predsednik Pogačnik 36 ur trajajočo sejo brambnega odseka v petek zvečer. S tem je bila pot odprta.

V sobotni seji je potem sprejel brambni odsek brez vsake ovire v neizpremenjeni obliki, kakor je predlagala vlada, kakor že povedano, celokupno brambno reformo.

Zenska — poslanec.

Listi poročajo:

Ko je prišla vest o izvolitvi Kuneticke v dunajski parlament, so se obrnili češki poslanci na notranjega ministra Heinolda z vprašanjem, če bo dobila Kuneticka poslanski certifikat. Heinold je odgovoril približno sledeče: Po tej izvolitvi se je pojavilo pereče vprašanje, ali more dati namestnik novi poslaniki poslanski certifikat ali ne. Ker statuirava avstrijski zakon pasivno volilno pravico samo možkim, češki namestnik certifikata bržkone ne bo dovolil. Proti tozadevni odločitvi namestništva je dovoljena pritožba samo na državno sodišče, ker je rekurz na avstrijsko ministrstvo proti sklepom namestništva nedopusten.

Galicija.

Gališki deželni maršal grof Stanislav B. deni je odstopil. Cesar mu je pisal laskavo lastnoročno pismo, v katerem priznava njegove zasluge za Galicijo. Za Badenijskega naslednika je imenoval cesar poslanca grofa Adama Goluchowskija in mu je podelil naslov tajnega svetovalca.

Ceško-nemška pravna pogajanja.

Praški list „Bohemia“ piše: Po dolgotrajnem, trudapolnem delu stoje pravna pogajanja med Čehi in Nemci na Češkem pred ugodnim zaključkom. V najkrajšem času bo predložil pododsek tozadevne predloge odsekom v odobrenje. Sedaj bosta imela kluba čeških in nemških poslancev kakor tudi zbora zaupnikov strank priložnost, da odobrita načrte. Po sprejetju tega elaborata se skliče deželni zbor v začetku meseca julija. Pisarna deželnega zbora bo v najkrajšem času zopet odprta, da ukrene potrebno za sklicanje odsekov in eventuelno tudi za sklicanje deželnega zbora.

Ogrsko.

Zdravstveno stanje Kovacsca.

Zdravstveno stanje poslanca Kovacsca, ki je streljal v ogrski zbornici na grofa Tiszo, se je izboljšalo in je smrtna nevarnost odstranjena. Z dovoljenjem preiskovalnega sodnika sta obiskali Kovacsca mati in sestra. Rekurz proti preventivnemu zaporu, ki ga je izrekel preiskovalni sodnik nad Kovacssem, je sodni dvor zavrnil. Ker so se pa zdravniki izrekli proti prenešanju bolnika, ostane začasno še načelje v sanatoriju.

Raznoterosti.

Karol Swoboda — novi višji poštni ravnatelj. Karol Swoboda, dosedanji podpredsednik graškega poštnege ravnateljstva, je imenovan na mesto Pokornika za dvornega svetnika in višjega poštnege ravnatelja za Štajersko in Koroško. Swoboda je doma iz Litmerice na Češkem in je v 55. letu starosti.

Slovenska krščansko-socialna zveza za Štajersko ima prihodnji četrtek dne 20. junija točno ob 5. uri popoldne v prostorih uredništva „Slovenskega Gospodarja“ svojo odborovo sejo. Zaradi važnosti dnevnega reda se prosi za zanesljivo udeležbo.

Prava beseda na pravem mestu. Ruska gospa E. de Vitte je napisala v svoji zanimivi knjigi „Vtiski s pota“ o tistih naših ljudeh, ki se nekako ponasajo s tem, da lomijo nemščino in pri vsaki priliki in nepriliki tišče z njo na dan, to-le zasluženo sodbo: Kadar na svojem potovanju po slovanskih deželah slišim pogovor Slovence s Slovencem — po nemško, mi je prvi vtisek, ki ga prejmem, ta, da so taki ljudje malo kulturni, ker nimajo narodnega samospoznanja in ljubezni do svoje domovine, do svojega jezika. Breznarodniki so, a vendar se štejejo za omikane Slovence. Ne, oni niso Slovenci, oni so Nemci (pravimo jim: nemškutari; op. ur.), kajti dasi teče v njihovih žilah slovenska kri, je duh njihov ipak nemški, oni so ljudje brez rodu in plemena — izvržki svojega naroda! — Podpišemo z obema rokama.

Liberalne pleva. V goriški liberalni „Soči“ priobčuje povodom Aškercove smrti neki dr. Slanc pod navno-otročjim naslovom „Skof in kaplan“ dolgovozno čenčarijo, v kateri pride do neslanega zaključka, da bi naš prevzvišeni knezoškof ne bil smel pustiti Aškercu oditi, ko je hotel v Ljubljano, ampak mu bi bil moral po „knežje“ poskrbeti za brezskrbno življenje. Ne glede na to, da so dohodki lavantinskega škofa zelo skromni in ima marsikateri liberalec povsem drugačne, smo radovedni, kako bi liberalci kričali o „nasilnih klerikalcih, o „klerikalcih, ki kupujejo duše, če bi cerkvena oblast ne bila Aškercu pustila proste volje. „Inteligentni“ liberalci bodo dr. Slanceve otrobevezarije sprejeli seveda kot evangelij. So pač liberalci in na duhovitostih ne preslani dr. Slanc eden drugega vredni.

Gibanje „Proč od Rima“ — politična akcija. List „Berliner Germania“ piše: Zopet je dokazano, da ima gibanje „Proč od Rima“ v Avstriji izključno le politične smotre, čeprav se to dejstvo vedno zanika od protestantovske strani. Zopetni dokaz je do-prinesel neki lapsko leto iz Nemčije v Plzen importirani protestantovski pastor, ki piše v nekem članku pod naslovom: „Iz obljudljene dežele“ v „Oldenburger Sonntagsblatt“, štev. 22, stran 160, od dne 1. t. m. sledeče: Politično gibanje, ki ga je vprizoril Jurij Schönerer in katero je v najtesnejši zvezi z gibanjem „Proč od Rima“, ima namen, razširiti protestantizem po vsem Češkem, da se omogoči Nemčiji priklopiti naše Češko kot nemško zvezno državo. Češkega, dokler je češko-katoliško, Nemčija ne bi mogla z lahka prebaviti, ker bi potem imela Nemčija razen Dancev, Velfov in Poljakov še četrtega notranjega sovražnika — Čeha, ki bi neznansko ojačali katoliški centum. Gibanje „Proč od Rima“ je nastalo iz popolnoma političnih ozirov in se mora smatrati kot resna akcija proti mednarodnemu rimske-mu klerikalizmu, čegar duhovniki, po rodu Nemci, so se izneverili svojemu narodu in so trumoma uskočili v češki tabor. To zadnje sicer ni res, toda počaje zanimiv vpogled v hujskarije, s katerimi se vžiga v rajhu strasti nemških protestantov proti katolikom. Tudi med nami na Spodnjem Štajerskem je nekaj takih protestantov, renegatov po narodnosti in veri, ki so najpoprej zatajili svojo narodnost in ko jim to ni več zadostovalo, še vero svojih očetov.

Tem verskim in narodnim propalcam in njihovim najbližnjim sorodnikom, našim štajercijancem, so zgorajšnje besede protestantovskega pastora, ki govorijo o priklonjenju k Nemčiji, gotovo nebeška mana, kajti tudi te ljudi vleče pod prusko pikelhavo. Kako ta akcija, katere namen je vstvariti predpogoje za „Alldeutschland“, tudi pri nas nikoli ne miruje, kaže najboljši prihod Franka Steina v Maribor. Ta mož je v politični areni že davno zaigral zadnje karte in je političen mrtvec. Kar ga drži po koncu, je edino še vsenemštvo, ki je tesno združeno z „losvonromskim“ gibanjem. Schönerer — glasnik protidržavnega pangermanstva in „losvonroma“, Stein — njegov eksponent, mož, ki je javno povedal, da želi priti pod Hohenzollernce in pa naši pod okriljem protestantovskih pastorej korakajoči Jahnowci in srboriti Germani iz „Alldeutschlanda“ — s slepoto moraš biti udarjen, če ne vidiš tajnih niti, ki se pletejo iz Prusije, da bi se v nje vjelo Habsburžane in zadrignilo državo pod pruski jarem.

„Alldeutschland“ se boji. V soboto zvečer so mariborski in okoliški Nemci praznovali, kakor naznanjeno, Schönererjevo 70letnico. Po 9. uri zvečer se je zbralo v verandi pri Götzu za mariborske razmere primeroma malo občinstva. Bilo je največ mladih vsenemščev, med njimi mnogo še prav mlečnozobih in veliko žensk, ki so prišle zijala prodajati. Pametnejših in vplivnejših Mariborčanov ni bilo nič, edino sivobrači Neger, ki ga brččas težijo skrbti za deželnozborski mandat, je bil prišel. Bilo je prav dolgočasno in ni na tem nič izpremenil železniški uradnik Temm, ki je monotonno požravljaj, ne godba, ki se je komaj slišala iz žgolenja vsenemških frajlic. V to dolgočasje je prišel kot vesten žurnalista naš urednik. Njegov prihod je takoj vzbudil vsenemške duhove. Stikale so se vkup vodilne glave, pogledi so švigali k mizi, pri kateri je sedel in konec posvetovanj je bil, da sta prišla k njemu dva gospoda s prošnjo, naj gre iz slavnosti, ker bi drugače znalo priti do „provokacij in kravalov.“ Ko je naš urednik, ki je bil sram, videl, kako se „Alldeutschland“ boji, da bi priprost slovenski žurnalista pogledal za kulise njene bodočnosti, je seveda odšel. Zbranim junakom se je odvalil kamen od srca in Franko Stein je lahko začel govoriti. Kaj je povedal, ne izprašujete! Pametnega brččas ne veliko.

Liberalcem ali vragovom pasti v roke je zelo eno in isto. To izpričuje tudi usoda Aškercevičevih zadnjih ur. „Slovenec“ od dne 12. t. m. je poročal, da so pripeljali Aškerca „brez vsake spodnje ali zgoranje obleke, zavitega samo v rjuho, v bolnico. Strežaj se ga je usmilil in mu je dal srajco.“ „Slovenski Narod“ od dne 13. t. m. je odgovoril na to obtožbo pod naslovom „Klerikalne hijene“ s celo ploho psov, v katerih je zanikal resničnost „Slovenčeve“ notice. „Slovenec“ od dne 14. t. m. pa piše sledeče: „Aškerca so vse vzeli. Z ozirom na včerajšnjo „Narodovo“ notico „Klerikalne hijene“ smo se obrnili na upraviteljstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani, ki nam „klerikalne hijene“ uradno tako-le pojasnuje: „Z ozirom na notico v včerajšnji številki „Slovenskega Naroda“, v kateri je vprašanje, kje da je nova srajca, kje fina rjuha in lepa odeja pokojnega pesnika A. Aškerca, prosim upraviteljstvo, da bi objavili pojasnilo, da je vse navedene predmete takoj druga dan po sprejemu v deželno bolnico odnesla ista ženska oseba, ki je bila navzoča pri sprejemu na oddelek in je opetovano obiskala bolnika.“ — Ta uradna izjava bistveno potrjuje vse, kar je „Slovenec“ pisal in priča, kako ljubeznjivo je napredna javnost skrbela za Antona Aškerca v njegovih zadnjih urah. Se srajco so mu vzeli prej, predno je zatislil oči! Komentarija menda ni treba. Naslov, ki smo ga dali notici, je menda zadostno potrjen.

Ljudstva propadajo. Da ljudstva propadajo, je mnogo kriv alkohol. Neovrgljiv dokaz za to je, da je vsako leto manj fantov, ki bi bili sposobni za vojaški stan. V Galiciji je bilo letos nesposobnih 37,9 odstotkov radi fizične slabosti, 18 odstotkov pa zaradi premale postave, torej skupaj 55,9 odstotkov nesposobnih. Centralna statistična komisija na Dunaju pa povdarja, da je alkohol kriv temu strašnemu nazadovanju. V Avstriji je bilo leta 1875 od 1000 nabornih mladeničev nesposobnih 398, leta 1881 že 462 od 1000, leta 1885 pa 568. Številke kažejo, kam plove. Ni čuda! Če otroci pijejo alkoholne pijače, vsled česar telesno in duševno zaostanejo. Ako bi bilo državi od tega, da bi imela zdrave in krepke vojaške, bi morala omejevati uživanje alkohola.

Jesenske orožne vaje rezervistov in nadomestnih rezervistov so se tako, e določile: Prva doba orožnih vaj je določena od dne 22. avgusta do dne 3. septembra pri pešpolkih štev. 7, 17, 27, 47, 87, 3. bataljonu pešpolka štev. 97, pri lovskih bataljonih štev. 7, 8, 9 in 20, pri poljskih topničarskih polkih štev. 7, 8 in 9, pri poljskem havbičnem polku št. 3, pri težki havbični diviziji štev. 3, pri gorskem topničarskem štev. 3, pri pionirskem bataljonu št. 13, pri sanitetnih oddelkih št. 7, 8 in 9 ter pri trenski diviziji štev. 3. Druga doba traja po deset dni in sicer od dne 29. julija do dne 10. avgusta in od dne 12. do dne 24. avgusta pri trdnjavskotopničarskem polku št. 4. Tretja doba, ki traja 20 dni in sicer od dne 22. avgusta do dne 11. septembra, je določena za 1., 2. in 4. bataljon 97. pešpolka.

Romarski vlak k Materi božji na Trsat pride iz Maribora Kršč. soc. zveza. Vlak odide iz Maribora dne 8. julija 1912 ob 1. uri 45 minut jutraj. Nazaj pride vlak v Maribor dne 9. julija 1912 ob 7. uri

50 minut zvečer. Natančni vozni red in cene, ki so ravno iste, kakor lansko leto, najdete v „Straži“, vzdaji med naznanili. Tam je tudi vspeled pobožnosti, splohi vse, kar je potrebno. Med potom obiščemo tudi svetovnoznano postojnsko jamo, katero so lani romarji splošno občudovali. Vozili se bomo tudi eno uro po morju, da romarji nekoliko spoznajo morje. Južna železnica nam je dala na razpolago tudi nekaj takih kart, s katerimi se iz Reke nazaj lahko pelje z vsakim osebnim vlakom, samo z brzovlakom ne. Enkrat se sme tudi voznja nazaj grede prekiniti ali pretrgati. Kdor bi hotel ostati n. pr. v Ljubljani, ali kdor bi se hotel peljati po morju v Trst, ta bi si moral vzeti tako karto. Te karte pa so dražje, kakor navadne, in sicer stane takšna karta za II. razred 4 K več, za III. razred pa 2 K 50 vin. več, kakor navadna.

Kršč. soc. zveza uljudno prosi č. g. dušne pastirje, da to romanje ljudem priporočijo; romarje, ki se oglašajo, zbirajo ter karte potem obenem skupno naročijo. Blagovolijo naj tudi še vzeti na znanje, da se karte pred 1. julijem ne bodo razpošiljale. Stroške za dovoženje denarja naj si blagohotno odtegnejo. Karte se naročajo in denar se pošilja edino-le na naslov: Romarski odbor v Mariboru, Koroška cesta, št. 5.

Štajersko.

Maribor. V sredo popoldne je v Koroški cesti igralo več šolarjev nogomet (Fußballspiel). Pri tem je Friso Kopčič 11letnega Ferdinanda Roisa tako sunil, da je slednji padel in si strl levo roko.

Maribor. Slov. Straža ima danes svoj družinski večer v gostilni g. Kirbiša.

Slov. Bistrica. V Spodnji Novivasi, blizu Slovenske Bistrice, je zlagal v četrtek dne 13. t. m. 71-letni starček Andrej Dobnikar pri posestnici A. Tomazini na hlevu seno. Naenkrat se mu pa sterc deska pod nogami in Dobnikar pade v hlev, pri čemur si je potrl več reber in se na glavi težko poškodoval. Tomazini ga je dala še isti dan odpeljati v bolnišnico.

Gornji Grad. „Narodni List“ neokusno kritikuje cerkvene odredbe in nekdo ga nosi v neko hišo pod Smrečjem, kjer ga slastno prebirajo. Dotične nezadovoljne Evine hčere, ki si potom „Narodnega Lista“ urijo jezike čez te odredbe, češ, zakaj pa li smejo prvoobhajanci gologlavi v cerkev, me pa ne, naj vedo, da se ne morejo primerjati z nedolžno dečo in bo že moral obdržati prav sv. Pavel, ki je prvi izdal to odredbo.

Celje. Umr! je v nedeljo gospod profesor Ant. Kosi. Pogreb se vrši v torek popoldne.

Konjice. Dne 2. t. m. je obhajala tukajšnja podružnica nemškega Schulvereina tridesetletnico svojega obstoja. Dan poprej so nabirale gospodične Teppei (Tepej), Tschernovscheg (Črnovšek), Wratshko (Vračko) po trgu ter spravile vkup nekaj sto kronic. K slavlju so komandirali tudi šolsko mladi no poč vodstvom učitelja Swöthlina (Svetlina). Res, konjiško nemštvo vzdržujejo sama pristna germanska (?) imena in v žilah konjiških „Nemcev“ se pre-taka pristna germanska kri!

Sele pri Ptuj. „Štajerc“ popotnik, ki roma vsak dan čez Sv. Vid na prijazen grič Tramberg, je zadnji čas zopet oživel in hoče naše častite gospode duhovnike blatiti in napadati, a ne pomisli, da je tega le on vreden. Kar piše „Štajerc“, je največja laž. Da smo mi Selančani v teh slabih časih cerkev zidali, to smo storili radi tega, da bi imeli v njej tudi službo božjo. Da pa to jezi gotovo šentvidske krčmarje, je umevno, ker tisti dan nimajo komu točiti svojega vina. Ker gotovi šentvidski krčmarji tako napadajo našo častito duhovščino, ali pa trpijo, da se napada, vemo mi dobro kako moramo nastopati. Čas je minul, ko se je zgodilo vse tako, kakor so hoteli imeti taki ljudje. Častite gospode duhovnike pa prosimo, naj se ne dajo vstrašiti pred napadi in še znanprej našo prošnjo uslišijo, da bomo imeli mi Selani v naši krasni cerkvi službo božjo, — Selani.

Vareja, okraj Ptuj. Pred nekaj časa je poročal lažnjivi „Štajerc“, da je revizor deželnega odbora našel pri naši občini vse v redu in je pel hvalo posilinemcem, ki so v občinskem odboru. Dapa svet izve, kako lažnjiv je „Štajerc“, povemo, in to bode dragim bralcem gotovo zadostovalo, da je revizija toliko dognala, da državno pravdnštvo zasleduje to celo zadevo. Več o tej stvari ne smemo pisati, dokler ne bo končana preiskava. Čudno je le to, da letam, kjer so zraven šentvidski posilinemci, ni vse v redu. Tako je bilo svoj čas pri pobreški občini, potem so znane stvari s trgovsko zadruzo in sedaj pa z varejsko občino. Pa tudi okrajni odbor v Ptuj je dobil primerno pohvalo, ker je odobril račune občine. Če bi bila tako delala slovenska občina, kakor se je delalo pri nas, bi bil okrajni odbor vrnil vse knjige predstojniku, a seveda tukaj je vse odobril. Ko so prišli letos nekateri ugledni občani pregledovat račune, jim je naš predstojnik rekel: „Bi bilo boljše, če bi bili šli krave štrigljati!“ Res je, res! Ako bi ne bili prišli, bi se ne bila skuhala tako — vroča kaša!

Zrakoplovstvo.

Tretji zrakoplovni polet v Mariboru. Včeraj jutraj ob 1/8. uro se je gladko izvršil 3. polet zrakoplova „Nadvojvodinja Margareta“ izpred

tukajšnje mestne klavnice. Zračni balon je plul naravnost proti Sv. Kungoti, kjer je nekaj časa skoro obstal v zračni višini. Drug veter mu je dal potem smer proti St. Ilju v Slov. gor. Po 4 ure trajajoči vožnji se je med Sinabelkirchen in Gleisdorffom povsem mirno spustil na tla. S tem so zrakoplovni poleti v Mariboru za enkrat končani. Govori se, da bo tekom poletja priredil polete iz Tezna vojaški aeroplan.

Vojska.

Turška zmaga?

Dne 12. t. m. so zgrabili Turki in Arabci v dveh kolonah Italijane pri utrdbi Lebta. Boj je trajal 7 ur in je končal z zmago Turkov. Turki so ugrabili eno italijansko zastavo in več vozov streliva in orožja. Turki so začeli prodirati proti obrežju in so ujugali Italijane. Italijani so izgubili 17 častnikov in čez 1000 mož. Od Turko-Arabcev je padel 1 častnik in 200 mož je ranjenih in mrtvih.

Kranjsko.

Prvi zrakoplovni polet nad Ljubljano. V četrtek dne 13. t. m. popoldne ob 1/5. uri so se ljudje trumoma zbirali na ulicah ljubljanskega mesta ter očarani gledali, kako plove nad Ljubljano zrakoplov Vidmar s svojim eroplanom. Kakor ogromna libela se je eroplan zibal v ozračju in jačno kakor ptica plaval nad Ljubljano. Iz višine se je slišalo samo ropotanje stroja in vrtečega se propelerja. Vidmar se je dvignil v zrak na vojaškem vežbalšču. Letel je najprvo proti zapadu in sicer v višini 100 do 200 metrov. Nad ljubljanskim poljem se je v polkrogu okrenil ter krožil nizko nad Ljubljano. Nato se je nekoliko dvignil ter letel v mogočnem poletu preko Grada na Barje. Tu je napravil sijajen okret ter zopet frčal nizko nad ljubljanskimi strehami proti ljubljanskemu polju, kjer se je zopet povzpel višje v zrak ter končno poletel proti vojaškemu vežbalšču. Polet je trajal dobrih 10 minut in v teh desetih minutah je Vidmar preletel več kakor 20 kilometrov. Zanimivo je, da je vsled pojava Vidmarjenega eroplana nastala prava pravcata ptičja revolucija v ozračju, zlasti na Barju. Tu se je zbrala cela jata vran, ki so z velikanskim krikom obkroževale eroplan. Vidmar je letel na istem aparatu, kakor pred tedni iz Trsta v Benetke in nazaj.

Koroško.

Novo katoliško slovensko izobraževalno društvo. Na sv. Rešnjega telesa praznik se je ustanovilo pri St. Lenartu pri Sedmih studencih novo katoliško slovensko izobraževalno društvo ob veliki udeležbi. Govoril je častiti gospod Fr. Smodej o pomenu takih društev in gospod inštruktor Fr. Krištof iz Ljubljane o glavnih napakah pri živinoreji. Oba govora sta bila krasna in polna zlatih nauk! Prišli so tudi vrli možje iz Podkloštra in Brnce. V imenu Podklošterjanov so pozdravili v vznešenih besedah novo izobraževalno društvo častiti gospod župnik dr. Fr. Cukala. Pristopilo je 81 udov. Novemu društvu želimo: cveti, rasti in se razvijaj v blagor poštene-ga slovenskega koroškega ljudstva!

Žitaravas. Vabimo na slovesno otvoritev našega društvenega doma, združeno z velikim mladeniškim shodom v nedeljo dne 23. t. m. v Žitarivasi. Spored: Ob 8. uri zjutraj: slovesna služba božja s pridigo. Po maši blagoslovljenje društvenega doma. Ob 10. uri dopoldne: veliki mladeniški shod v novo blagoslovljenem domu (govorita: dr. Valentin Rožič iz Celovca in dr. Hohnjec iz Maribora). Popoldne po blagoslovu javna telovadba Orlov na prostem. Po javni telovadbi tombola.

Primorsko.

Visoka plima v tržaškem zalivu. V torek je nastopila v tržaškem zalivu nenaadoma visoka plima, ki je prišla ob 11. uri po noči in je trajala do 3. ure zjutraj. Morje je poplavalilo Karlov pomol in je povzročilo pri novih pristaniških delih in po več vrtnih nasadih veliko škodo. O eventualnih nesrečah lažljaj na morju niso prišla nobena poročila.

Istrski deželni poslanec umrl. Iz Malega Lošinja poročajo, da je tam nenaadno umrl deželni poslanec Sime Kvirin Kozulič. Pokojni Kvirin — tako so ga navadno imenovali ožji prijatelji in znanci — je bil eden sobojevnikov pokojnega — za Dobrilo — prvega istrskega narodnega buditelja Dinka Viteziča. Njegova zasluga je, da se je na sicer zaspanih istrskih otokih vendar-le začel gibati narod. Osobito je pokojnikova zasluga, da je zopet oživel narodno življenje v sicer že skoro popolnoma potujenem Malem Lošnju. Pokojnik je bil pri ljudstvu posebno priljubljen, ker je bil vsakomur vedno na razpolago z dobrim nasvetom in ljudstvo se je tudi vedno z upanjem obračalo na njega. Osobitih zaslug si je pa pridobil za hranilnico in posojilnico v Malem Lošnju, katero je vodil od ustanovitve pa do svoje smrti. V znak priznanja za njegove zasluge ga je ljudstvo tudi volilo že več desetletij zaporedoma v istrski deželni zbor. Star je bil še le 60 let. Ker je bil vedno krepkega in trdnega zdravlja in tudi ni bilo nikomur nič znanega o njegovi bolezn, je nepričakovana vest o njegovi smrti zelo pretresla vse njegove številne prijatelje na jugu.

Loterijske številke: Dne 15. junija 1912.

Trst	55	25	59	13	63
Linc	45	67	10	60	12

Kupim suhe in sveže gobe v vsaki množini po najvišji ceni. Filialka Ignac Pischler vodja Jos. Perko, Leitersberg, pošta Pesnica. 148

Vinograd ki meri približno 2 orala, na novo zasajen in že popolnoma rodi, blizu Štor pri Celju, lepa solnčnata lega s prijaznim razgledom, se z gospodarskim poslopjem in vso opravo radi prevelikih drugih opravkov vredno in pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. Vpraša se naj pri posestniku: Florjan Gajšek, Loka pri Žusmu. 147

Notar dr. Firbas ima svojo pisarno nasproti prejšne št. 17 Viktringhofgasse v Mariboru.

Zdravilišče TOPLICE na Kranjskem belokrajnska železnična postaja **Straža-Toplice.**

Akratotherme 36° C; zdravi se z kopelmi in z pitjem vode; izredno uspešno proti protinu, revmatizmu, ischias, nevralgiji, raznim ženskim boleznim. Velik kopalni basen, posebne kopeli in močvirne kopeli. Jako nabočno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Dobra in vredna restavracija. 134

Sezona od 1. majnika do 1. oktobra.

Prospekti in navodila se dobijo brezplačno pri upravitelstvu kopališča

Krščansko-socialna zveza priredi letos na Trsat.

Romarski vlak

Vlak bo šel iz Maribora dne 8. julija zjutraj in pride nazaj v Maribor 9. julija zvečer. Sprejemal bo romarje na vseh žajstajskih postajah. Vozni red in vozne cene so sledeče:

Vlak odhaja 8. julija ob			Postaje	Vlak se vrne 9. julija ob			Cene za tja in nazaj.	
							III. razred	II. razred
Odhod 12. uri 45' zjutraj			Maribor	Dohod 7. uri 50' zvečer			16 kron	22 kron
" 12. " 56' "			Hoče	" 7. " 40' "			"	"
" 1. " 2' "			Slivnica	" 7. " 34' "			"	"
" 1. " 8' "			Rače	" 7. " 29' "			"	"
" 1. " 19' "			Pragarsko	" 7. " 16' "			"	"
" 1. " 31' "			Slov. Bistrica	" 7. " 5' "			15 K 50 v.	21 K 50 v.
" 1. " 46' "			Poljčane	" 6. " 51' "			"	"
" 2. " 9' "			Ponikva	" 6. " 25' "			"	"
" 2. " 17' "			Grobelno	" 6. " 21' "			"	"
" 2. " 23' "			Sv. Jurij	" 6. " 15' "			"	"
" 2. " 32' "			store	" 6. " 6' "			"	"
" 2. " 42' "			Celje	" 5. " 56' "			15 kron	21 kron
" 2. " 57' "			Laško	" 5. " 42' "			"	"
" 3. " 9' "			Rimske Toplice	" 5. " 32' "			"	"
" 3. " 28' "			Zidanmost	" 5. " 15' "			14 K 50 v.	20 K 50 v.
" 3. " 40' "			Hrastnik	" 5. " 5' "			"	"
" 3. " 50' "			Trbovlje	" 4. " 58' "			"	"
" 5. " 1' "			Ljubljana	" 3. " 52' "			"	"
Dohod 6. " 47' "			Postojna	— — — — —			—	—
Odhod 11. " 30' dopold.			Postojna	— — — — —			—	—
			Matulje	— — — — —			—	—
Dohod 1. " 36' popold.			Reka	Odhod 11. " 25' predpol.			—	—

Kdor hoče imeti tako karto, s katero se lahko vsakomur pelja z vsakim osebnim vlakom in lahko tudi enkrat izstopi, naj priloži za njo posebej še za II. razred 4 K, za III. razred pa K 2-50.

V vozni ceni je zapadnina v postojnsko jamo in pa cena za vožnjo po morju.

Na potu tja se ustavimo v Postojni ter si tam ogledamo svečeno postojnsko jamo.

Na Trsat je iz Reke peš male uro. Vspored pobožnosti na Trsat bo ta-le:

Dne 8. julija: Ob 8. uri popoldne slovesen vhod in kratek govor. Nato spoveda tje.

Ob 7. uri popoldne pridiga. Po pridigi večernice in rimska procesija.

Dne 9. julija: Ob 3. uri naprej sv. maše.

Ob 5. uri zjutraj pridiga nato slovesna sv. maša in skupno sv. obhajilo.

Ob 1/2 8. uri zjutraj slovesen obhod. Od 9. do 10. ure se vozimo po morju.

Romarji naj vzamejo seboj dežnik in pa kako svršno obleko, da se morejo ogrniti v postojnski jami, kjer je precej hladno. — Karte se naj naročajo in denar se naj pošlje prej ko je mogoče, najpozneje pa do 1. julija. Romarji se upozarjajo, da letos nikdo več ne dobi karte na vlaku ali pa na postajah tisti dan ko vlak odhaja.

Karte se naročajo po pošti edinole pod naslovom: Romarski odbor v Mariboru, tiskarna sv. Cirila. V Mariboru se izjemoma osebno lahko kupijo tudi v tiskarni sv. Cirila od 25. junija naprej.

Po pošti se karte pred 1. julijem ne bodo razpošiljale.

668

Romarski odbor.

Res lepa je cerkev, veža, kuhinja le tedaj, če ima ličen in **trpežen tlak,** kakoršen izdelujeta v mnogih vzorcih **Zajec & Horn, Ljubljani** **Izdelelovanje stopnic, cevi. - Asbestni škriklj:**

•Zenit•

„Straža“ je najuglednejši spodnještajerski list, torej inserirajte!

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1036a Burgplatz.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5 nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča gosp. abiturientom in maturantom za izdelovanje modnih salonskih oblek. Zagotavljam točno in pošteno postrežbo. Cene primerne Zaloga črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Aparat za lotanje

kakor ga kaže

in kateri bi v nobeni hiši naj ne manjkala, se dobi pri **Zinauer & Co.**

Sv. Jakob v Slov. gor.

Cena s svincom in navodilom samo 5 K. Pošilja se po povzetju.

Jako priprosto! Zelo praktično! Nobena igrača!

Prodajam Dobro idočo gostilno s trgovino s prodajo tabaka in žganja ob krajni cesti in blizu kolodvora. — Več pove upravništvo. 143

Nikdar se ne bode te kesali -

ampak zadovoljni bode te in vedno hvalili slovensko trgovino, ker si lahko veliko denarja prihranite če bode te vedno kupovali vse Vaše potrebščine v trgovini

J. N. Šoštarich, Maribor Gosposka ul. 5.

Veliko izbiri najboljsega in najmodernejšega blaga za moške in ženske obleke, platna, sukna, druka, satins, cefira. — Bogata zaloga gotovih oblek, srajce, kravate, ovratniki, naramnice, nogovice, dežniki itd. — Za telovadna društva vse potrebščine in krgi v zalogi.

Cene veliko nižje kakor drugod. Postrežba strogo solidna.

Hotel Trabesinger

v Celovcu

Velikovska cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, znamenito pristna in dobra vina. Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sediš na senčnatem vrtu.

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradni dnevi

so: vsako-sredo in vsak petek od 8.—12. ure in vsako nedeljo od 8.—10. ure popoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8.—12. ure popoldne.

Uradni prostori

nahajajo se v Minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje se po 4 1/2% od 1. oziroma 16. v mesecu po vložitvi in do 15. oziroma zadnjega pred dvigom. Nevzdržljene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potoval ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštne-hranilne položnice št. 118-60 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5—5 1/2%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, na osebno poročstvo po 6%, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih; prošnje za vknjižbo se delajo brezplačno.